

A young woman with long blonde hair is shown in profile, sitting in a dense forest. She is covered in mud or dirt, particularly on her face, arms, and clothing. She is holding a dark, leafless branch in her hands. The lighting is dramatic, with strong highlights on her face and clothing against a dark, shadowy background of trees and foliage.

Susanne Jansson

RAŠELINISKO

plus

Rašelinisko

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.vydavatelstvoplus.sk
www.albatrosmedia.sk

Susanne Jansson
Rašelinisko – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Susanne Jansson

RAŠELINISKO

plus

*Hovorí sa, že na každého živého človeka
pripadá desať mŕtvych.
Toto bremeno človeku prechádza do nervov.*

Z knihy *Stretnutie s duchmi* od Görana Dahlberga

*To, čo nie je,
sa votrie do všetkého
a zaujme jeho miesto.*

Z knihy *Hlboká láska nikto* od Ann Jäderlund

Bola by chyba tvrdiť, že nikto nič nevidel alebo nepočul. Bolo tam, samozrejme, veľa svedkov, ktorí v tú noc začuli padnúť výstrely a videli, ako potom nejaká osoba vybehla von z domu a nastúpila do čakajúceho auta.

Svedkovia sa potom možno vrátili k svojmu alebo dokonca sledovali aj dohru, keď prišla polícia a vyniesla telá. No neprehovorili. Ponevierali sa v kríkoch, odpočívali v korunách stromov alebo plachtili nad krajinou. Boli v jednote s prírodou, zväčša nevidení ľuďmi. Možno to boli všetko zvieratá; malé či veľké, rýchle či pomalé, bystrozraké či poloslepé. Pravda o tom, čo sa v tom dome skutočne stalo, sa však čoskoro rozptýlila a zmizla. Tak, ako to často býva aj s inými vecami.

Venujem Alme a Edvardovi

1

Prológ

Od večera sa začal dvíhať vietor. Najskôr ľahko povieval cez koruny stromov, potom sa oprel o čosi silnejšie. Nakoniec pustošil všetko, čo mu prišlo do cesty. Do zotmenia ostávala sotva polhodina.

Johannes zliezol z bicykla na parkovisku pri majeri a oprel ho o stĺp pouličnej lampy. Navliekol gumičku okolo tmavých vlasov a uviazal si ich do copu na temene. Bolo naozaj psie počasie, v ktorom by sa žiaden normálny človek nevybral behať.

Ale on predsa nebol normálny.

Kým zamykal bicykel, zablúdil pohľadom k Natáliinej chate. Svetlo petrolejovej lampy sa mihotalo v jednom z okien, pozoroval vo vnútri jej pohyby. Videl tiene na stenách, pomalé a prchavé.

Ako ona.

Túto noc prespala uňho, ale keď sa ráno zobudil, bola preč. Postel' ostala prázdna.

Určite vavela, že musí zajtra skoro vstávať, ale aj tak

bol sklamaný. Prežili krásny večer – a ona si potom len tak bez slova odíde, ani lístok mu nenechala.

Pravdepodobne ide o starý dobrý strach z intimity, pomyslel si, kým sa zahrieval; cítila sa zraniteľná, a preto musela spraviť krok späť. Celkom možné vysvetlenie, ak by sme na to chceli ísť psychologicky.

Dážď silnel a myšlienka vykašľať sa na behanie bola čoraz intenzívnejšia. Nebol vhodne oblečený, vedel to, lenže to bol na druhej strane len zriedkakedy. Nikdy nebol ten typ, ktorý by sledoval predpoveď počasia. Pravdepodobne v dôsledku výchovy jeho matky, ktorá bola pravý opak. Jedna vrstva oblečenia pri každej zmene stupňa na teplomere, súprava oblečenia do každého počasia. Celé dospievanie bolo neustále zabezpečovanie a prezliekanie šiat, aby ani jediná kvapka alebo závan mrazu neprenikli cez jednotlivé vrstvy.

Ako dospelého ho preto niekedy prestúpil pocit euforickej spokojnosti, keď neplánovane premokol či premrzol.

Rozbehol sa dole lesným chodníkom, zabočil doprava a vzdaloval sa od Natáliinej chaty. Z jednej strany ho obklopoval les, na tej druhej sa otváralo rašelinisko, krajina, s ktorou bol prepojený: rozsiahla pustatina, učupený sivý porast, zjavne ešte húževnatejší a pozoruhodnejší teraz, keď padal dážď a vietor naberal silu. Spomenul si na rašelinník pokrytý inovaťou počas minulej zimy. Bolo na ňom niečo nadpozemské, krehké a zvodné. Nikdy nevidel nič podobné.

Raz sa akoby odnikiaľ pred ním zjavil veľký los, potácal sa pomedzi hladké zrkadlá zmrznutej vody, cengalo,

praskalo a cinkalo to ako clivá zvonkohra. Teraz však počul len monotónny zvuk svojich vlastných krokov ako tvrdé rany, ktoré sa prebíjali vpred, vytrvalo, mechanicky. Po prvej etape sa lesný chodník zmenil na dlhú rovnú cestu, vedúcu k starému ložisku rašeliny. Tu a tam zahladol štrkovú cestu, ktorá sa pripájala, a čoskoro zazrel malé parkovisko, ktoré patrilo k rašelinisku. Teraz bolo prázdne. Len zriedkakedy tu hore niekoho stretol, ale práve v ten večer, keď ho dážď bičoval do tváre, sa zdalo ešte opustenejšie.

Tu a tam viedla cez rašelinisko úzka konštrukcia z drevených dosiek. Na moment zauvažoval, že by si skrátil cestu, zabehol menší okruh, ale videl, že drevo je klzké. Mal pocit, že je to príliš nebezpečné. Stačilo by len stratiť rovnováhu a...

„Au!“

Došliapol šikmo na jeden z kameňov, hoci tadiaľto bežal už toľkokrát, že poznal každý korienok a každú nerovnosť naspamäť. Bolest' vibrovala v kosti, najskôr rýchlo polavila, ale potom sa vrátila v plnej sile.

No dočerta!

Chvíľu skákal na jednej nohe a snažil sa nájsť niečo, čím by sa mohol podpierať, nakoniec však spadol na chodník.

Naozaj to veľmi bolelo. Vietor a dážď búšili a šľahali do jeho oblečenia, zatiaľ čo sa pokúšal postaviť, no nemohol vôbec stúpiť na nohu.

Počkal ešte chvíľu, aby zistil, či bolesť ustupuje. Zároveň sám seba preklínal, že si mobil nechal doma. Ako sa len zvládne dostať späť k majeru iba na jednej nohe?

Pozdĺž cesty sa nachádzalo veľa kríkov a napadlo mu, že by mohol odlomiť nejakú vetvu a vyrobiť si provi-zórne barly. Nápad to bol dobrý, ale po chvíli to musel vzdať, konáre, ktoré našiel, neboli dosť pevné.

Keď sa striedavým poskakovaním a plazením vrátil o kúsok späť, pozrel sa na rašelinisko. Vtedy si to uvedo-mil. Prestalo pršať a vietor tiež ustúpil. Zavládlo úplné bezvetrie.

Bolo to také zvláštne.

Mesiac vplával poza oblaky na temnej oblohe. Prame-ne hmly vystupovali, pomaly prúdili a vznášali sa ponad vlhkú zem.

Zazdalo sa mu, že počul nejaký zvuk. Bol to vietor? Alebo nejaké zviera? Znelo to takmer ako nárek. Ako slabé výkriky. Zrazu v diaľke na chodníku zazrel svetlo.

Baterka. Nieкто sa blíži!

„Haló!“ zakričal.

Žiadna odpoveď.

„Potrebujem pomoc,“ zvolal opäť, „trochu som sa zra-nil...“

Lúč svetla bol čoraz bližšie. A bližšie. Nakoniec ho úplne oslepil a Johannes si musel dať ruku pred oči, aby si chránil zrak.

„Haló?“

Odrazu zamierila baterka iným smerom a obraz sa vy-jasnil.

Čo sa to deje? Stihol si ešte pomyslieť.

A potom všetko pohltila temnota.

Pred tromi týždňami

Klop, klop, klop.

Natália sa prebudila. Pritlačila prsty na spánky, aby klopanie v jej hlave ustalo.

Klop, klop, klop.

Klop, klop, klop.

Pohľad na budík potvrdil, že jej ešte ostávajú dobré dve hodiny, kým bude čas vstávať. Ako zvyčajne. Neprichádzalo do úvahy, aby sa opäť pokúsila zaspáť. To neprichádzalo do úvahy nikdy.

Posadila sa na okraj postele a premýšľala radšej, či ne-
treba ešte niečo vybaviť. Nie. Byt bol uprataný a väčšina jej vecí zbalená. Kufre, ktoré ešte neboli naložené v aute, stáli v chodbe. Všetko bolo pripravené.

Osprchovala sa a postojacky zjedla raňajky, dala si záležať, aby zanechala čo najmenej stôp. Na papier napísala odkaz pre toho, kto tu bude bývať, kým bude preč, a položila ho na kuchynský stôl.

*Nechala som v chladničke pár vecí, možno ich využiješ.
Bankový účet na platenie nájomného nájdeš v maili, ktorý
som poslala včera.*

Dúfam, že sa ti tu bude páčiť.

*S pozdravom
Natália*

Vonku na ulici vládol nedeľný pokoj a ticho. Naložila posledný kufor do batožinového priestoru, sadla si za volant a vydala sa na cestu.

Išla štyridsaťpäťkou na sever a Göteborg opustila, skôr než sa mesto stihlo prebudiť. Zdalo sa jej, akoby unikala z akejsi náhodnej známosti.

Zakrátko sa zastavila na benzínovej pumpke. Natankovala, kúpila kávu a ešte zopár vecí, aby zvládla prvé dni. Potom pokračovala ďalej. Krajina sa čoskoro začala meniť. Potemnela. Nadobudla hĺbku.

Len si predstavte, že zabralo iba pár hodín cesty vrátiť sa celé roky v čase. Do tejto krajiny jazier a lesov. Na túto zem, odkiaľ v skutočnosti pochádzala.

Vo veľkomeste pri mori sa vždy cítila akosi cudzo. To živelné, nepokojné, nespoľahlivé more. Nepodarilo sa jej zapadnúť medzi ľudí, ktorých to ťahalo plachtiť na otvorenej vode, ktorí mali radi holé skaly a horizonty, zbožňovali slnko a nikdy si neželali nič viac, než aby bolo také horúce a neúnavné, ako sa len dá. Zdalo sa, akoby očakávali to isté aj od nej, istý druh vnútorného temperamentu, ktorý nikdy nemala, no do istej miery sa naučila umelo si ho vytvárať.

Každé leto, keď vkročila na bohuslänskú vyhriatu žulu a išla sa okúpať do vody, mala pocit, že sa ju more z čistého reflexu snažilo vyvrhnúť späť. Akoby vedelo, že nepatrí do jeho prirodzenej sféry.

Septembrový dážď dopadal na čelné sklo. Neisto a ticho. Akoby jeseň opatrne vstupovala tak, aby nerušila či nezbudila pozornosť.

Pod, pomyslela si. Len pod.

Len padaj.

Padneme spolu.

Vchádzala do Åmål a zabočila smerom k Fengerskogu. Prestúpil ju pocit neskutočna, bleskový a ohromujúci, pýtala sa, čo to vlastne robí. Čo sa tu snaží oživiť? Zároveň si uvedomila, že bude už čoskoro na mieste a je príliš neskoro vrátiť sa späť.

Spomalila pri umeleckej škole a starej továrni. Vedela, že v nej v súčasnosti sídlia ateliéry, galérie a dielne. Na križovatke, kde kedysi stáli len malé potraviny, sa nachádzala aj pekáreň a kaviareň. Zazrela tam mládež s plátennými taškami, popíjali svoje ranné latté alebo čaj z veľkých šálok. Výstavba pokračovala až k lesu, až kým sa cesta nestáča do brezovej aleje, ktorá viedla hore k majeru.

Na veľkej štrkovej ploche stálo zaparkovaných zopár áut. Vystúpila, ale batožinu nechala v aute a kráčala po štrkovej príjazdovej ceste až ku vchodu.

Bola to majestátna budova so štyrmi vežami, bielou fasádou, zelenou plechovou strechou v odtieni lipového

kvetu a veľkými oknami otočenými do krajiny. Stála na malej vyvýšenine, ako majery často zvyknú. Často majú výhľad na nádherné okolie – pekné jazero alebo zvlnené hory.

No tento majer bol iný. Videli ste krajinu, ktorá ležala v tichosti, bez nárokov. Krajinu s pláňami ponorenými do hmly, učupenými borovicami a klesajúcou pôdou. Bola to zem, kam slnečné svetlo nemienilo dopadať, zem, ktorá sa nikdy nevysuší, neustále sa podmýva a prepadá. A sem sa teraz dobrovoľne vrátila.

„To ty si si prišla prenajať malú chatku?“

Žena, ktorá sa predstavila ako Agneta, bola správkyňou majera. Mala béžové šaty so širokou výšivkou, ktoré sa podobali kaftanu. Vďaka nim pôsobila jej mohutná postava ako pilier. Popolavé blond vlasy boli zastrihnuté do širokej ofiny, po stranách rovné s dĺžkou po plecيا.

„Áno, to som ja.“

Jej muž stál hneď za ňou, o hlavu nižší v tmavom obleku, bystrým pohľadom sa rozhliadal po miestnosti.

Gustav, pomyslela si Natália. *Ako osobný strážca. Presne takto si ich pamätám.*

„Tak ťa srdečne vítam u nás na majeri Mossmarken. Dúfam, že si si vedomá, že chata, ktorú si prenajímaš, je len prosté obydlie. Väčšinou sa využíva počas letných mesiacov.“

„Áno, s tým nemám problém. Je tam predsa kúrenie, však?“

„Dva kozuby a chladnička na plyn, ale to je všetko. Vodu nájdeš v bandaskách tu v pivnici a mobil, počí-

tač a podobné veci si môžeš nabíjať u nás v kancelárii. Sprcha a toaleta sú v chodbe na hornom poschodí. A za chatou sa nachádza aj latrína. Čo ešte...“ povedala a premýšľala. „Samozrejme, bicykel. Máme tu jeden starší, ktorý si môžeš požičať, ak budeš chcieť. Odkiaľ vlastne pochádzaš?“

„Bývam v Göteborgu.“

Keď prechádzali cez vstupnú halu, zbadala staré maľby – portréty elegantných dám vo veľkých šatách a hrdých pánov vo vojenských mundúroch. Ako dieťa nimi bola fascinovaná, obzvlášť jedným z nich. Bola na ňom Sofia Hansdotter, manželka zemepána, ktorý býval na majeri koncom devätnásteho storočia. Spomínala si na jej hráškovozelené šaty a clivý výraz v tvári. Povrávalo sa, že prišla o sedem z ôsmich detí. Vraj bola šialená. Údajne deti tajne udusila a potom prosila svojho muža, aby ich pochovali vo vrchovisku za majerom. Chcela ich mať nablízku, ako zvykla hovoriť. Manžel jej spravil po vôli, aby nepriťažil ešte viac jej utrápenému srdcu. Až jedného dňa, keď prišlo na svet ôsme dieťa, v istom momente náhle pochopil, čo bolo príčinou úmrtia ostatných detí, a rozhodol sa, že novorodeného chlapčeka bude držať čo najďalej od jeho matky. Vravelo sa, že Sofia sa potom pobrala na miesto, kde pochovali ostatné deti, zišla chodníkom priamo do slatiny a zmizla.

Nikto sa ju nepokúšal zachrániť.

Z ôsmeho dieťaťa vyrástol zdravý a silný muž, ktorý prevzal vládu nad majerom. Bol to pradedko súčasného správcu majera, Gustava.

„Ja a Gustav vedieme tento penzión vyše tridsaťpäť rokov a predtým sa oň starali jeho rodičia,“ pokračovala Agneta s pátosom v hlase, ktorý prezrádza, že to nie je po prvý raz, čo ozrejmuje históriu majera. „Tento statok patrí Gustavovej rodine od šestnásteho storočia. Okolo seba môžeš vidieť obrazy jeho predkov.“ Rukou naznačila neurčité gesto.

V tej chvíli si všimla ženu, ktorá schádzala z horného poschodia. „A tu ide naša gazdiná Jelena, ktorá robí najlepšieho údeného siha na tejto strane jazera Vänern, ak by si sa tu u nás chcela niekedy najesť.“

Jelena bola bledá a chudá, na míle vzdialená kliše predstavám o kyprých gazdinách.

„A toto je Alex, náš pomocník pre všetko,“ pokračovala Agneta, keď cez prah vstúpil vysoký svalnatý muž.

„Môžeš sa naňho obrátiť, ak by si potrebovala niečo opraviť.“

Alex sa zastavil, hypnotizovane sa zahľadela kamsi hore k lustru a krátko prikývol. Potom kráčal ďalej smerom k zadným miestnostiam.

„Ja a Gustav sme tu cez pracovné dni medzi deviatou a štvrtou, ak by si mala ďalšie otázky. Väčšinou sa zdržiavame v kancelárii vo vedľajšej miestnosti, keď práve nestojíme niekde na rebríku a nemaľujeme dvere na stodole, neopravujeme traktor či niečo podobné. Inak nás nájdeš pravdepodobne vo východnom krídle, kde bývame. Nie je problém zastihnúť nás aj mimo pracovného času.“ Spravila krátku pauzu a pokračovala: „To je asi to najpodstatnejšie. Momentálne sme takpovediac mimo sezóny, ako tu hore hovoríme, veľa sa toho nedeje. Prišla

si sem s nejakým konkrétnym zámerom, ak sa smiem spýtať?“

„Áno, pracujem na dizertačnej práci. Zaoberám sa tým, ako globálne otepľovanie ovplyvňuje degradačný proces mokradí. Som bioložička.“

„Rozumiem,“ zasmiala sa Agneta a ukázala smerom k oknu. „Si tu kvôli rašelinisku. Zaujímavé.“

„Hej, plánujem tu spraviť záverečný výskum v teréne.“

„Toto rašelinisko je veľmi špeciálne,“ dodala Agneta. „Hovorí sa, že to bolo kedysi obetné rašelinisko.“

„Áno?“

„Možno si o tom už počula. Údajne sa tu pochovávali rozličné obety bohom už od doby železnej. Dokonca ľudské obety, naozaj. Máme o tom brožúrky v kancelárii. Bolo to na prelome tisícročí, keď objavili mŕtvolu z obdobia štvrtého storočia pred Kristom. Nachádza sa teraz v Kultúrnohistorickom múzeu v Karlstade.“

Natália prikývla. „Áno, o tom viem...“

„Brusnicové dievča.“

„Áno,“ pritakala Natália.

„Tak ho nazvali, to dievča, čo tam našli. No keď už je reč o rašelinisku, dúfam, že budeš opatrná, keď sa tam vydáš. Na niektorých miestach je veľmi močaristé a mostíky sú v tomto ročnom období naozaj klzké. Ale na to si asi zvyknutá, prirodzene.“

*

Chata pod majerom pozostávala z jednej izby a kuchyne. V kuchyni sa nachádzal drez bez kohútika, veľké kachle

na drevo a jedálenský kút s gaučom a dvoma stoličkami. V izbe stála prostá posteľ, šatník, jednoduchý písací stôl, dve staré kreslá a stolček umiestnený pred kachľami.

Cez hrubé drevené steny prenikal jesenný chlad. Bolo to tu drsné, ale voňalo to sviežo.

V jednom z rohov stálo veľké zrkadlo opreté o stenu. Natália si sadla na podlahu do tureckého sedu a pozorovala svoju tvár v odraze. Vždy ju zarážalo, že vyzerala oveľa živšie, než sa v skutočnosti cítila. Pieskovoplavé vlasy, ktoré si nechávala zastrihnúť raz do roka, nosila ešte stále v rovnakom účese ako pred ôsmimi rokmi, keď sa dostala pod nožničky slávnemu kaderníkovi kvôli modelingovému foteniu. Jednoduchý, polodlhý, trochu na páža, nenáročný.

„Objavili“ ju, keď mala osemnásť a stála pred kinom. Ponúkli jej modelingový kontrakt, hoci bola príliš nízka – prejav dobrej vôle, za ktorý zrejme mala byť neskutočne vďačná.

Práve skončila gymnázium a dúfala, že si ľahko zarobí trochu peňazí, ale nezvládla ten stres. Neznášala vlasový sprej, ktorý sa jej usádzal v nose, púdrové labutienky na tvári a ustavičné výčitky fotografa – vcelku nepríjemné pripomienky s očakávaním, že by mala vyžarovať niečo *výnimočné*, nikdy presne nepochopila čo.

Po dvoch mesiacoch toho mala dosť.

Účes bol jediný, čo si z tej životnej etapy odniesla. S minimálnym úsilím prispieval k výhodám jej zovňajška, ktorý si udržiavala z čisto praktických dôvodov: uspokojoval a zamestnával jej okolie tým, čo sa odohrávalo na povrchu.

Na verande stáli dve bandasky vody a veľký kôš s drevom. Začala tým, že zakúrila v kuchynskej piecke aj v kachliach, potom vyložila potraviny a poukladala si šaty do skrine. Napokon rozprestrela veľkú mapu oblasti, prišpendlila ju na stenu vedľa stola a dala si papuče a hrubý sveter.

Chvíľu obchádzala po okolí a rozhliadala sa. Drevo pukalo a praskalo a z piecky unikalo toľko dymu, že musela otvoriť okno.

Po istom čase sa zdalo, že všetko funguje, a tak si zohriala tortellini z konzervy, ktoré kúpila na pumpe, a zjedla žemľu s taveným syrom z tuby.

Za chatou sa rozprestierala malá záhrada obkolesená kríkmi divej šípovej ruže a na prednej strane stáli dve ležadlá z ošúchaného dreva. O pár metrov ďalej sa nachádzal turistický chodník, ktorý viedol okolo rašeliniska.

Obliekla si bundu, opatrne sa usadila v jednom z ležadiel a pozorovala krajinu. Zdalo sa jej, akoby sa tu nič nezmenilo, akoby všetko bolo presne také ako vždy, nielen posledných pätnásť rokov, ale po celé stáročia, už od počiatku vekov. Pokrútené sivé borovice. Jazierka mihotavých vodných ôk medzi vlhkým zeleným rákosím. Útulná pustatina v temnej palette, rozplývavý, svietiaci páperník na tenkom, hrdzavočervenom jesennom kmeni stromu.

Flautový trilkot hvizdáka veľkého počula ozývať sa pod hmlistým oparom napriek tomu, že vtáky toto miesto tento rok už dávno opustili. Rozoznala ho napriek tomu, že ten klokotavý, oslavný spev nepočula už tak dávno. Ten štebot skutočne milovala, predtým než sa všetko zmeni-

lo, predtým než sa v jej pamäti zmenil na nepolapiteľný výsmech, na zastrašujúci varovný trikot nadchádzajúcich udalostí.

Keď si uvedomila, na čo sa podujala, cítila sa nebojácne, takmer trúfalo. Zdalo sa, akoby z istého nutkania prekročila hranicu, hoci nebola dôsledne pripravená.

Keď pozrela na západ, mohla vidieť stĺpy elektrického vedenia, prečnievajúce ponad lesný porast. Boli to tie isté stĺpy, ktoré vídala z okna svojej starej spálne, jej orientačný bod a záchrana vždy, keď sa napoly stratila vonku v lese. V mysli jej skrsla takmer nepochopiteľná myšlienka: ak by nasledovala tie stĺpy, dorazila by nakoniec až tam, na miesto, kde sa to všetko začalo a skončilo.

Keď sa po prvýkrát zobudila v chate, vonku bola ešte stále tma. Temnota bola jedným z jesenných úkazov, ktoré nevedela oceniť. Temné rána, temné večery, dni, z ktorých zakaždým ubudlo trochu svetla. Leto bolo z tohto uhla pohľadu prívetivejšie, keď sa okolo štvrtej ako zvyčajne prebúdzala kvôli klopaniu vo svojej hlave, deň bol už v plnom prúde. Svetlo jej uľahčovalo striasť zo seba ťažobu prebúdzania, ten nevýslovný pocit, že niečo nie je v poriadku, zatiaľ čo mozog tápal po príčine. Jesenná tma mala celkom opačný efekt. Podnecovala premýšľať nad tým ťaživým.

Zažala petrolejovú lampu pri posteli a išla ku kachliam. Boli ešte teplé. Pomaly ich objala ako veľkého, dlho očakávaného priateľa, uložila sa priamo na ne so zavretými očami a nechala dlane, stehná a jedno líce prijímať teplo. V mysli sa jej vynorilo slovo *modlitba*. *Bol to ten pocit?*

Zrazu niečo za oknom zašramotilo, bol to drsný zvuk.

Čo to bolo?

Pomalými krokmi podišla až k oknu a pozrela sa von.

Straky?

Nič nevidela. Nič, len osvetlenie vzdialené pár stoviek metrov hore pri majeri, dve malé gule plávajúce v tme.

Keď bola vonku takáto tma, svetlo petrolejovej lampy ju robilo zraniteľnou. Neboli tu žiadne závesy, ktoré by sa dali zatiahnuť. No v každom rohu nad oknami bol zatĺčený klinec. Postavila sa na stoličku, zviazala dva hrubé pletené pulóvre a pokúsila sa zakryť okno pri posteli. Bolo to nešikovné. Musí si pripomenúť, že potrebuje deku. Alebo obrus. Aj na ostatné okná.

Z cestovnej tašky vytiahla miestne noviny z majera a zaliela späť pod perinu. Snažila sa čítať príspevok o energetickej politike, ale nevedela sa sústrediť. Okná na ňu zazerali. Tma nakúkala dnu.

Do čerta. Čo s tým má robiť?

Nerátala s tým, že sa bude cítiť taká ohrozená. To nebolo v pláne. Nie, musí sa na to vykašľať. Teraz sa musí zamerať iba na dve veci: na prácu a na nejasný skrytý zámer, ktorý, ako už tušila, sa týkal jej samej.

Nikto nevedel, že je späť v Mossmarkene. Nikto okrem vedúceho jej práce, ktorý tiež odcestoval.

Natálii sa páčila myšlienka len tak odcestovať. Na predstave, že opustí svoje bežné prostredie, bolo niečo očisťujúce, akoby to bola absolútna sloboda.

Pred štrnástimi rokmi opustila tento kraj bez jediného slova. Keď teraz bola späť, akoby sa vracala cez svoj vlastný odraz, akoby navíjala niť celou cestou späť, rozmotávala všetky uzlíky a začala odznova.

Väčšina jej priateľov si sotva všimne, že nie je v Göteborgu, boli to vedci ako ona, rozlietaní po celej zemeguli.

Jediný, kto by sa nad tým mohol pozastaviť, bola jej náhradná rodina.

V posledných rokoch už Natália nevládala udržiavať s nimi kontakt, a keď vzťahy ochladli, narastali aj výčitky, predovšetkým zo strany jej náhradnej mamy Harriet.

„Toto má byť vďaka za to, čo sme pre teba urobili?“ vyhadzovala jej na oči, keď naposledy viedli niečo, čo by trochu pripomínalo rozhovor. Prišli ju navštíviť, aby jej priniesli kvetinu na narodeniny, a Harriet nedokázala dusiť svoje pocity. Jej okrúhla tvár celkom sčervenela, musela bojovať, aby nezačala plakať.

Natáliin náhradný otec Lars sedel na stoličke v kabáte počas celej návštevy. Ustavične si prechádzal po brade a pozeral do zeme.

„Teraz pôjdeme,“ doložil na záver. „Už to nemá zmysel. Ona skrátka nemá záujem.“

Jeho prízemný postoj prinútil Natáliu cítiť s ním istú mieru spolupatričnosti, ale inak necítila vôbec nič. Nič. A to pochopila zrejme aj Harriet. Kým odišli, Harriet ju sledovala s privretými očami a so strateným súcitom. Napokon dodala zlomeným hlasom:

„Si príšerná, vieš to? Vždy som si myslela, že sa tak správaš preto, čo si prežila, ale teraz si tým už nie som taká istá. Možno taká skrátka si: povrchná, bezcitná a nevďačná.“

Natália si sadla doprostred izby v župane tuho utiahnutom v páse, aby získala kontrolu a bojovala s pocitom

zraniteľnosti. Položila pred seba hŕbu dokumentov: výsledky meraní a experimentov, ktoré sa doteraz uskutočnili v Nemecku, Holandsku, Poľsku a Dánsku.

Ticho, pomyslela si a rozhliadla sa. V chate bolo tak ticho. Dusivé ticho. Možno si potrebovala len zvyknúť. Snažila sa načúvať všetkým zvukom, ktoré ju napriek tomu obklopovali: lenivá mucha, ktorá bzučala posledné verše v kuchynskom okne, praskanie a šum vetra v pecke, nezvučné škriekanie krkavca celkom blízko. Potom sa pre zmenu zamerala na pachy. To bolo o čosi ťažšie: horiace drevo, mydlo, sadze.

Rozprestrela diagram frakcií dusíka a uvažovala nad odchýlkami. Prečo boli v Nemecku namerané vyššie hodnoty než v Poľsku? Súviselo to s ročným obdobím, charakterom prostredia alebo s globálnym otepľovaním?

Jej zahraniční kolegovia, ktorí pracovali na obdobných zadaniach, vykonávali výskum v polárnych oblastiach na enormných územiach, ktoré boli trvalo zamrznuté. Keď globálne otepľovanie spôsobilo, že sa tieto oblasti začali topiť, do atmosféry sa uvoľňovalo čoraz viac skleníkových plynov. Otázkou je, aký veľký bol tento nárast a akým spôsobom ovplyvnil otepľovanie vo všeobecnosti.

Natália bola dávnejšie súčasťou severského tímu vedcov, ktorí sledovali tento fenomén v švédskych horách. Keď sa objavila možnosť zamerať sa konkrétnejšie na severské a stredoeurópske mokrade, hneď sa toho chytila a dostala miesto.

Jej práca bude isto významným príspevkom ku klimatickému výskumu, ktorý je taký dôležitý pre rozhodnutia

politikov. No až keď mala cestu už zarezervovanú a takmer do detailu naplánovanú, začala si uvedomovať, že to nebola len profesionálna zaujatosť, čo ju prinútilo, aby sem šla. Boli v tom osobné motívy. Uvedomila si, že jej voľba a zámer sa zakladajú na niečom celkom inom, než si pôvodne myslela.

Nech už to znie s odstupom času akokoľvek samozrejme, tie myšlienky ju zmohli. Pritlačili ju k stene a uistili sa, že tentoraz budú vypočuté, než ju opäť prepustia. A hoci sa ešte neodvážila ísť príliš hlboko do svojho vnútra, rozhodne necúvla.

Prišla sem, na toto celkom pusté miesto v mokradiach medzi Dalslandom a Värmlandom.

A to bolo možno to najdôležitejšie.

*

Chatu opúšťala len vtedy, keď sa chcela osprchovať, pri-niesť vodu alebo dobiť si počítač a mobil. Potrebovala sa udomáčniť, nájsť si stabilnú východiskovú pozíciu, kým sa skutočne vydá k rašelinisku.

Na mape si zaznačila predbežné miesta, kde by chcela odoberať rozličné vzorky. Spolu by to malo byť dvanásť rôznych oblastí rašeliniska rozdelených do dvoch dní, aby namerala signifikantné hodnoty. Potom zopakuje celý proces ešte raz v novembri, až bude zem chladnejšia.

Počas prvých dní nehovorila ani s jedným jediným človekom. No každé poobedie zhruba v rovnakom čase videla cez okno muža vo svojom veku, ako beží po turistickej trase. Zakaždým zvedavo pokukoval smerom k chate.

Jedného dňa, keď tadiaľ bežal, vracala sa práve dnu z latríny. Zastavil sa a oprel ruky o stehná, aby chytil dych. Najskôr o seba nejavili záujem, potom jej kývnutím naznačil diskretný pozdrav.

„Ahoj,“ povedal ešte stále lapajúc po dychu. „To ty tu bývaš?“

Uvedomila si, že sa cíti ako v pasci. Nepočítala s tým, že tu hore na niekoho narazí. Uvítala, že sa vyhne nedobrovoľnému kontaktu s okolím.

„Áno, dalo by sa to tak povedať,“ odvetila. „Dočasne. Len som si ju prenajala.“ Nato sa otočila, aby šla späť dovnútra.

„Pekné miesto. Volám sa Johannes,“ povedal muž a rukou naznačil pozdrav. „Hádam by som mohol... požiadať o pohár vody? Zabudol som si fľašu. A som hrozne smädný.“

„Samozrejme,“ išla dnu, priniesla mu pohár a podala mu ho.

„Ďakujem,“ dodal, vypil vodu na jeden hlt a vrátil jej pohár. Pot z tváre si utrel do spodnej časti pulóvra, potom sa narovnal a prešiel si rukou po lesknúcich sa vlasoch.

Havranie, preletelo jej hlavou. Krásne.

„Behá sa tu dobre?“ spýtala sa, hlavne preto, aby aspoň niečo povedala.

„Je to tu úplne fantastické. Toto miesto, teda...“ Potriasol hlavou, akoby nenachádzal tie správne slová. „Chodím na umeleckú školu vo Fengerskoggu a nikto, s kým som sa doteraz rozprával, tu, zdá sa, nebol. Je to neuveriteľné. Je tu tak krásne. No tým lepšie pre mňa,“ dodal a usmial sa. „Je fajn byť tu hore sám.“

Potom kývol hlavou smerom k nej.

„A ty? Čo tu robíš?“

Zaváhala. Slová v jej vnútri sa priečili, nechcelo sa im von, chceli sa ukryť alebo skrátka oddychovať. Unavilo ich slúžiť, udržiavať tú večnú hru. Zároveň ju na ňom niečo priťahovalo.

Okrem toho nemohla poprieť, že si takto zblízka všimla, akú má hypnoticky hladkú pokožku, *olivová*, zvykne sa vraviť. Nemala by nič proti, ak by ju mohla chvíľu tajne pozorovať a premýšľať, aké gény a mastné kyseliny poskytujú kožným bunkám takéto výhody.

„Meriam skleníkové plyny na rašelinisku,“ ozrejmi-la a zastokla si prameň vlasov za ucho. „Okrem iného. Teda, len budem. Ešte som s tým poriadne nezačala.“

„Skleníkové plyny?“ zopakoval. „Robíš to pre nejakú firmu?“

„Nie... teda, pracujem na dizertačke. Z biológie.“

„Aha, to je zaujímavé,“ upriamil na ňu pohľad. „Rád by som o tom vedel viac,“ dodal. Potom stíchol, aby zis-til, aká je situácia, a pokračoval: „... nebudem však rušiť. Určite sa ešte uvidíme, chodím sem behať skoro každý deň.“

Znova zdvihol ruku na pozdrav a pokračoval hore k par-kovisku.

Natália sledovala svaly na jeho lýtkach a stehnách, kým zas nezmizol. *Dlhé a ohybné*, pomyslela si. *Vytrvalé*.

Nasledujúce dni sa v čase, keď Johannes zvykol trénovať, zdržiavala vnútri. Kúsok od okna, no stále dostatočne blízko, aby ho mohla tajne pozorovať bez toho, aby ju videl.

V jedno popoludnie počúvla impulz a uvarila plnú kanvicu čaju. Potom sa s hrnčekom posadila na jedno z ležadl pred chatou, keď bežal okolo.

„Môžem ťa pozvať na trochu čaju?“ zvolala.

Zastavil sa, prešiel si rukou po líci a zmätene nadvihol obočie. Najskôr si nebola istá, či bol prekvapený, alebo či to len považoval za čudné pozvanie, a na moment to oľutovala. No potom odvetil, že „veľmi rád“, a šiel k nej.

Cítila sa vzrušene a trochu nervózne, keď priniesla mlieko, cukor a ďalší hrnček, ktoré položila na malý stolík medzi ležadlami.

Posadil sa. Pohyboval sa pokojne a plynulo, nezabral viac miesta, než potreboval, ale ani menej. *Otvorenosť voči všetkému a nič, čo by skrýval*, preblesklo jej hlavou a zároveň pocítila chladný závan v hrudi: *ako ja, hoci naopak*.

Do hrnčeka navršil zopár lyžičiek cukru. Keď si všimol jej skeptický úsmev, tiež sa zasmial.

„Ja viem. Môj otec bol Maročan, chuť na cukor mám v krvi.“

Kým sedeli opretí v ležadlách, popoludňajšie slnko rýchlo zapadalo.

„Ako sa ti tu študuje?“ spýtala sa.

„Celkom dobre. Fajn učitelia. V pohode spolužiaci. Pokoj a ticho, takže toho naozaj veľa stihnem.“

„Ale nie je to trochu mimo civilizácie? Keď ťa omrzí stále sa len učiť?“

„Hej, možno trochu. No ak máš chuť ísť do spoločnosti, tak je tu toho celkom dosť. Koncerty, večierky a podobne.“ Otočil sa, akoby chcel upriamiť rozhovor na ňu.

„Ale povedz mi teraz ty, čo tu robíš. Aké máš zámery vo svojej práci? Meriaš skleníkové plyny, ako sa to robí?“

Rozprávala mu o vzorkách, ktoré by chcela pozbierať cez víkend. Zaujato ju počúval.

„A nechcela by si spoločnosť?“ spýtal sa. „Znie to zaujímavo. Rád by som videl, ako to prebieha. Môžem ti pomôcť... nosiť veci. Alebo niečo také.“

Ostala ticho.

Čosi v nej sa vzpriečilo; to vlniace sa vábenie prepletené hmlistým, trpkým pocitom nebezpečia. A ponad to: myšlienka na výhody mať navyše dve voľné ruky na pomoc.

„Chcel by si?“ pozerala rovno pred seba. „Áno, prečo nie? To by mi rozhodne uľahčilo prácu.“

*

Musí sa k rašelinisku vydať najskôr sama, pomyslela si, bez Johannesu. Potrebovala sa mu vystaviť napospas, bez prítomnosti iných ľudí. Okrem toho si musela pripraviť meracie stanovištia. Zatlačiť odpílené potrubia do zeme na dvanástich rôznych miestach. Na tie potom umiestni uzáver s malými gumenými zátkami, do ktorých sa vsunú kanyly na zachytávanie plynov.

V to ráno sa prebudila nezvyčajne neskoro. Klopanie v hlave sa zdalo byť nepatrnejšie než inokedy. Nepokoj naproti tomu vzrastal, akoby putoval po jej tele, od hrudníka k hlave a potom dole k žalúdku. Teraz už prestupoval celé jej telo. Cítila sa ako abstinujúci narkoman, závislý od potláčania a zapierania. *Načo je toto celé vôbec*

dobré, pýtal sa démon na jej pravom pleci, *čo tu vôbec robíš, chod' domov*. Na jej ľavom pleci však nesedel anjel, bolo prázdne. Len premazaný flak. Pálilo to pod viečkami, keď počula samu seba premýšľať: *Ja*.

Ľšla von na raňajky. Otvorila dvere, aby precítila krásne jesenné počasie, pochodovala sem a tam medzi izbami, napísala zoznam vecí, ktoré nesmie zabudnúť, až pôjdu merať tam hore.

Opodiaľ viedol chodník smerom k rašelinisku. Stačilo len kráčať, klásť jednu nohu pred druhú. Nebolo na tom nič ťažké. Nemalo by byť.

A nakoniec to spravila bez premýšľania, ako keď sa idete kúpať, hoci je zima, pretože je to správna vec, a potom sa takmer vždy cítite dobre. Jej nohy na chodníku. Jej telo opäť na tejto pôde. Čas medzi dneškom a minulosťou vtiesený do hrúbky motýľích krídel, sústredený do niekoľkých prchavých mávnutí.

Pokračovala kúsok po chodníku. Zabočila na cestu naprieč rašeliniskom, kde ležalo vedľa seba päť opotrebovaných dosiek, označujúcich dlhú a nerovnú líniu, ktorá pretínala krajinu. Nezdalo sa, že by sa o mostíky za ten čas niekto staral, ale istá forma rekonštrukcie sa predsa len musela realizovať, pomyslela si.

Ubehlo predsa pätnásť rokov.

Svetlo bolo zastreté, vzduch mrazivý. Pôda rozľahlá a žltnúca, šedivejúca. Stromy, ktoré sa jej vždy zdali učupené a krivé, odrazu vnímala, akoby sa úctivo skláňali. Kľáčali a prikyvovali. Akoby ju zdravili.

Odzdravila im; opatrne sa otvorila, uvoľnila sa. Ne-

chala sa viesť vpred. Čas sa oslobodil z pevnej štruktúry a rozpadával sa, kúsok po kúsku, až kým sa necítila súčasťou všetkého navôkol. Akoby sa pohybovala v mozaike, v ktorej sa dieliky, utvárajúce jej obrisy, prepojili s dielikmi okolia.

Prechádzala sa pomaly a dlho, obozretne vstúpila na pár tvrdých výbežkov a zložila sa pri malej borovici, o ktorú sa mohla oprieť.

Len tam tak sedela, ponorená do rytmu vlastného dychu. Začalo mrholiť. Kvapky jemne bubnovali, keď dopadali na nepremokavú bundu ako drobný dážď cupotajúci zrána na celtu stanu. Voňalo to tam ihličím. Na vlhkých čizmách mala plno napoly zožltnutých listov voskovníka, ktoré sa začali uvoľňovať z vetiev. Vzala do dlane pár lístkov a roztlačila ich opatrne v prstoch, nasala ich korenistú, ostrú vôňu a zavrela oči.

Prešlo pár minút. Možno štvrt hodiny. Potom sa hmľa začala zakrádať smerom k nej ako zvedavé zviera s nejasnými úmyslami. Oblizovala vlhkú zem, dosiahla jej nohy a obklopila ju.

Akoby hovorila: *Ty. Si to ty. Už je to dávno.*

Nehýbala sa. Sotva dýchala. Sedela celkom pokojne s napoly privretými očami a čakala, kým tá chvíľa nepominie.

A hoci si to nevedomovala, z úst jej so šepotom vyšli slová.

Ja viem. Trochu to trvalo. Ale teraz som tu.

Keď hodiny v sobotné ráno odbili deviatu, sedela a čakala na Johanna pred chatou, v pracovných nohaviciach, šuštiakovej bunde a pevných čizmách. Do ruksaka pobalila kávu, obed a výbavu na odoberanie vzoriek. Johannes oprel bicykel o stenu chaty a podišiel k nej v džínsoch, teniskách a mikine s kapučnou, na ktorej mal džínsovú bundu. Zarazil sa, keď zazerala na jeho oblečenie.

„Je to v pohode?“ zasmial sa. „Ale hej,“ sám si odpovedal. „Bude to v poriadku, poď, už musíme vyraziť.“

„Je tam dosť vlhko,“ namietla.

„O to príjemnejšie bude, keď sa vrátíme späť do tepla.“

Pomáhal jej nieť veci. Išli rovnakou trasou, ktorú prešla včera. Orientovala sa pomocou GPS a čoskoro dorazili na prvé stanovište, kde zapichla odpílené potrubie. Potom vytiahla z ruksaka šesť čiernych plastových uzáverov širokých dvadsať centimetrov s gumenou zátkou uprostred.

„Pozri sem,“ povedala a ukázala na zátku. „Sem zastrčím kanylu, aby som zachytila plyny, ktoré sa uvoľňujú zo zeme. Potom prenesiem plyn zo striekačky do týchto fliaš.“

Otvorila tašku s fľaštičkami na vzorky v úhľadných radoch. „Na každom mieste spravíme štyri merania – po piatich, desiatich, pätnástich a dvadsiatich minútach. Rozumieš?“

„Chápem.“

„Odmeriame dusík, rajský plyn a metán, ktoré sa uvoľňujú z rašeliniska. Rajský plyn a metán sú v skutočnosti oveľa silnejšie než oxid uhličitý. Majú väčší vplyv na klimatické zmeny.“

„Sú to teda zlé veci?“ spýtal sa.

„Vlastne ani nie. Bez skleníkových plynov by sme nemohli žiť na Zemi. Bolo by tu príliš chladno. Problém je v tom, že stúpajúca priemerná teplota urýchľuje procesy v pôde. Uvoľňuje sa viac skleníkových plynov, než je potrebné, čo v konečnom dôsledku zvyšuje globálne otepľovanie... čo zas spôsobuje, že sa uvoľní ešte viac plynov. A tak ďalej. Vzniká tak začarovaný kruh.“ Vybrala sa smerom k meraciemu stanovištu.

„Ukážem ti prvý odber, potom to môžeš skúsiť sám.“

Johannes prikývol a pobavene sa usmial. „Okej! Rozumiem.“

Upevnila prvý uzáver, potom rýchlym krokom prešla k ďalšiemu, odbehla späť, zasunula kanylu do zátky na prvom uzávere a zopakovala to aj pri druhom. Potom spustila stopky.

„O päť minút bude čas na ďalšie meranie,“ vysvetlila a natlačila obsah striekačiek do malých fľaštičiek v taške. „Potom môžeš skúsiť odobrať vzorky na tamtom mieste a ja sa postarám o toto.“

„Som nervózny,“ poznamenal Johannes a zaťal zuby.

„Tomu rozumiem,“ odvetila. „Veď môžeš sabotovať celú moju prácu.“

„Prestaň.“

„Len žartujem. Je to v pohode. Celkom jednoduché, to zvládneš bez problémov.“

Podala mu striekačku. „Musíš mať kontrolu nad prstami. Inak sa môžeš poraniť, najmä keď je chladno a si stuhnutý.“

Keď ubehlo päť minút, stáli už pripravení každý pri svojom uzávere.

„Do toho,“ povedala, vsunula ihlu do zátky a zároveň pokukovala po Johannesovi. Urobil celý zákrok so sústredeným úsmevom na perách.

„Výborne,“ dodala, keď bol hotový. „Si prirodzený talent.“

Zaťal ruky do pästí a vztýčil ich do vzduchu vo víťaznom geste. „Vedel som to.“

„Päť minút do ďalšieho odberu. Dáme si kávu?“ navrhla.

Naliala ju do dvoch hrnčekov a nenápadne ho pozorovala, keď pil. Topánky už mal premočené.

„Čo je vlastne rašelinisko? Ako ho definuješ?“ spýtal sa a pozrel na krajinu.

„No, rašelinisko je predovšetkým istý typ mokrade,“ vysvetľovala, zatiaľ čo mu podávala rozkladaciu stoličku a sama sa posadila na podložku. „Mokrad' je oblasť, kde sa nachádza voda na úrovni alebo tesne nad úrovňou zeme počas väčšej časti roka. Hovorí sa aj, že polovica vegetácie by mala byť hydrofilná.“

„Hydrofilná?“ zopakoval Johannes a zasmial sa.

„Milujúca vlhkosť.“

Zdvihol obočie. „Naučil som sa nové slovo. Znie to trochu... úchylne.“

„Všakže. Okrem toho existuje veľa rôznych typov mokradí, ale zo všeobecného hľadiska sa rozlišuje medzi vrchoviskom, slatinou a rašeliniskom. Vrchovisko je celkom závislé od dažďových zrážok, pretože je izolované od podzemnej vody. Nedostane sa tam žiadny iný vodný zdroj, čo spôsobuje, že tam prežijú len druhy, ktoré nemajú veľké nároky na živiny, predovšetkým rôzne druhy rašelinníka.“

Pozerala naňho.

„Ale teraz len táram, toto ťa asi veľmi nezaujíma.“

„Ale hej.“

Skepticky sa pousmiala.

„Nemyslím to ironicky,“ ubezpečoval ju. „Pokračuj.“

„Okej, rašelinník má...“ nadviazala a nabrala trochu porastu do ruky, „... akési malé priestory v listoch, kam si ukladá vodu. Tým vytvára vlastné úložisko vody nad hladinou spodnej vody. Keď rašelinník odumrie, zmení sa na rašelinu, ktorá sa kopí a postupne navyšuje vrchovisko nad pôvodnú úroveň pôdy.“

Johannes zaujato počúval.

„Preto sú mokrade niečo ako prírodné obličky,“ pokračovala. „Odfiltrujú nadbytočné živiny z vody, ktorá prichádza, a zabraňujú aj nadmernému prívalu do tokov, napríklad pri topení snehu a silných dažďoch. Preto je škoda, že toľké z nich už zmizli.“

„A prečo zmizli?“

„Čiastočne preto, že klíma bola v minulosti vlhkejšia,

čiasťočne za to môže industrializácia poľnohospodárstva, pretože sa vyťažili a vysušili veľké plochy.“ Priložila si hrnček s kávou k ústam a pozrela na hodinky. „Dopiekla, je čas na meranie!“

Zdalo sa, že prejavuje takmer nekonečný záujem o všetko, čo povie. Bolo to prinajmenšom podozrivé, uvažovala, keď počas nedele zopakovali procedúru na severnej strane. Nikdy predtým sa jej nestalo, že by niekto mimo univerzitého prostredia kládol toľko otázok.

S obdobnými časovými odstupmi zabúdali na stopky a náhlili sa, aby nabrali ďalšie vzorky.

„Vždy ma zaujímala jedna vec,“ ozval sa Johannes, keď si už myslela, že sa spýtal na všetko, na čo sa len dalo ohľadom rašelinníka a mokradí. „To, čo bežne nazývame rašelinník, ktorý je na adventných vencoch alebo medzi starými okenicami, vôbec nevyzerá takto. Ako to spolu súvisí?“

„Dobrá otázka,“ povedala. „To, čo sa v obchodoch na Vianoce predáva ako rašelinník, je v skutočnosti lišajník. Povedať, že lišajník a rašelinník je asi to isté, je ako tvrdiť, že veternice a slony sú ten istý druh.“

Johannes sa zasmial. „Ako to myslíš?“

„Pretože lišajníky sú dva organizmy, ktoré žijú v symbióze: pozostávajú z riasy a huby. Riasa dáva energiu vo forme sacharidov cez fotosyntézu, huba prispieva vodou a minerálmi, ktoré odčerpá z kameňa, a podobne. Rašelinník je naproti tomu samostatný organizmus, len tak na úvod.“

„Tak o tom musím porozprávať mame, až zas bude

chystať výzdobu na Vianoce,“ dodal Johannes. „Bude sa cítiť oklamaná.“

Keď skončili aj nedelňú zmenu, vydali sa domov k chate. Natália prichystala večeru. Pripravila jedlo na špeciálne príležitosti, jediné, ktoré vedela pripraviť naspamäť – jahňacie s horčicou, paprikou a so zemiakmi.

„Nikdy som takto upravenú jahňacinu nejedol,“ pochválil ju Johannes. „Je to veľmi dobré.“

Otvorili si fľašu červeného vína a rozprávali sa o tom, ako sa z Natálie stala biologička.

„Vlastne za to môže zmes plyného vodíka a kyselíka,“ rozprávala, ako na hodine chémie na druhom stupni naliali trochu kyseliny chlorovodíkovej a magnézia do skúmavky, priložili zápalku k otvoru a bum! Vytvoril sa plyný vodík.

„To bolo asi prvýkrát, čo ma škola začala baviť,“ dodala.

Keď bol čas rozhodnúť sa pre odbor na gymnáziu, samozrejme si zvolila prírodné vedy. Mala rada prácu v laboratóriu, biele plášte, poriadok, čistotu, rada dozerala na to, aby ochranné prostriedky boli na svojom mieste. Zbožňovala váženie a meranie, keď počítali, koľko molekúl a koľko gramov daného prvku treba.

Zatiaľ čo ostatní počas prvého jarného dňa postávali tvárou k slnku a vychutnávali si kávu, Natália pozerala dole do hrnčeka – nielen preto, že bola spokojná, ako sa mlieko s kávou skutočne prepojilo, alebo že sa kocky cukru rozpustili a zmizli, ale preto, že po prvýkrát chápala, prečo je to tak. Časom sa celá jej existencia zamerala na experimenty, chcela vstúpiť hlbšie a hlbšie do procesov

a javov, čoraz hlbšie pochopiť pokusy, ktoré už urobili. Nevzrušovalo ju to ani veľmi nemotivovalo, len ju to zvláštne upokojovalo. A rovnako neúnavne ako nevedome sa stávala táto vedecká štruktúra pomaly, ale iste jej skutočným novým domom. Bezpečná sieť utkaná zo základných axióm a pôvabne usporiadanej komplexity, ktorá ju vytiahla z nevedomosti prestupujúcej jej detstvo a nakoniec všetko prebila.

O tom však Johannesovi nič nepovedala.

On rozprával o svojom otcovi, ktorý už nežil. Zbieral motýle a iný hmyz. Mal plnú izbu odborných kníh a latinských slovníkov, presne ako Natália. Ako dieťa tam veľmi rád chodil.

„Možno to je dôvod, prečo...“ naklonil sa k nej, „ma to k tebe priťahuje.“

„Pretože ti pripomínam otca?“ spýtala sa opatrne so skeptickým úsmevom.

„Pretože s tebou sa cítim ako doma.“

Prijala jeho slová, ignorujúc ich skrytý význam.

„A ty?“ spýtala sa. „Aký je tvoj príbeh? Prečo sa chceš stať umelcom?“

„To si povieme niekedy inokedy. Už je veľa hodín,“ dodal a zdvihol sa.

„Môžem spať na pohovke v kuchyni,“ navrhla. „Posteľ je tvoja.“

„Pôjdem domov na bicykli.“

„Nemyslím si, že je to dobrý nápad,“ zasmiala sa.

„To je v pohode. Možno sa uvidíme zajtra.“

Potom ju chvíľu objímal, pobožkal ju na čelo a šiel.

Nasledujúci deň vstala Natália skoro ráno a celé doobedie so zápalom upratovala. Zametala, utierala prach, umývala podlahu a prala oblečenie s pocitom, že potrebuje dostať niečo z tela, akýsi nepokoj, podráždenosť. Okolo obeda jej pípol mobil.

Nechcela by si niečo podniknúť? Stihla si toho tento víkend predsa dosť, možno je čas dať si pauzu? Objímam Ťa. J.

V mysli zaváhala, no prsty už prechádzali po klávesnici.

Iste, rada. A čo ty, nemáš čo robiť?

Môžem sa zastaviť.

Ok, máš nejaký nápad?

Hej. Prídem o chvíľu za tebou a potom sa dohodneme.

Sedela práve na schodoch a jedla, keď Johannes dorazil na bicykli. Bol krásny jasný septembrový deň a pohľad na jeho vysokú postavu s tmavými povievajúcimi vlasmi v slnečných lúčoch v nej vyvolával pocit ľahkosti.

„Ahoj.“ Zastal kúsok od nej a posadil sa na jednu nohu.
„To je ale počasie!“

„Viem,“ odpovedala. „Pekný deň na ničnerobenie. Nemám práve chuť sedieť vnútri a študovať diagramy.“

Zložil bicykel do trávy, naklonil sa a objal ju, potom si sadol na schody vedľa nej.

„Tak čo si vymyslel?“ spýtala sa.

„Počul som, že v lese je malé jazero. Myslel som, že by sme tam mohli ísť na bicykloch.“

Jazero Bytjörn, pomyslela si, no nič nepovedala. Uvidela pred sebou hustý starý les, veľké skaly a temnú vodu. Vodu, v ktorej je nemožné dovidieť na dno, čo považovala za celkom samozrejmé a prirodzené, kým neprišla na západné pobrežie a nepochopila, že to je jedna z najhorších vecí, akú si ľudia od mora vedia predstaviť.

„Mimochodom, už si jedol?“ spýtala sa. „Vnútri ešte niečo ostalo.“

„Práve som jedol, ďakujem. Čo si o tom myslíš? Neznie to dobre?“

„Rozhodne. Môžeme tam ísť. Mám vziať niečo so sebou?“

„Kašli na to, skrátka len poďme,“ kývol rukou. „Teda, ak si *ty* nechceš niečo zabaliť, samozrejme.“

„Niečo si zabalím. Hneď som späť.“

Išla dnu a naložila do ruksaka kávu, vodu, oriešky a zvyšky obeda pre prípad, že by sa ich výlet trochu pretiahol. Pribalila rolku toaletného papiera, pulóver a náhradné ponožky. Tam, kam pôjdu, bude určite vlhko.

„Tak!“ povedala, keď sa vrátila z chaty, „už som hotová.“

Kútikom oka na moment čosi zahliadla, čosi, čo zmizlo za chatou. *Čo to bolo? Ako tieň, čo sa mihol okolo.* Išla za

ním. Pohľadom prečesala záhradu a kríky, ktoré obkolesovali pozemok, ale nič nevidela.

Prisahala by som, že...

„Deje sa niečo?“ spýtal sa Johannes. „Čo tu robíš?“

„Nie, nič. Pod, vyrazíme.“

Natriasali sa na bicykloch jeden vedľa druhého po štrkovej ceste. Záhrady, okolo ktorých prechádzali, sa vynárali v Natáliinej pamäti ako zabudnuté ostrovy. *Tu sme ja a Júlia sledovali nahnevaneho farmára, ten dom bol vtedy celkom na rozpadnutie, teraz je z neho sen strednej triedy s panoramatickými oknami a veľkou verandou. Tu prebehla malá mačka s gigantickou krysou v papuli, sedela som na zadnom sedadle čierneho volva, otec za volantom s cigaretou, ktorú odklepával von z okienka. „Pozri, Natti, aký tučko!“*

Natti. Už tak dlho si nespomenula na svoju starú prezývku. Ešte vzdialenejšia jej bola myšlienka na biologických rodičov.

„Natti, Natti, Natti.“ Dvere spálne, ktoré sa zavreli. Latky na drevenom strope v jej izbe, dlhé úzke obrázky, ku ktorým sa mohol upínať jej zrak, keď nevedela zaspať, pokrútené postavy žien, ako Munchov Výkrik v kresbe dreva. Celé nebo otvorených úst a očí.

„Hodil by sa nám tu horský bicykel,“ poznamenal Johannes a váhavo na ňu pozrel. Chytila sa pevnejšie riadidiel, prikývla a odvrátila zrak.

Zabočili na ešte užšiu cestu a pomaly napredovali.

„Myslím, že sa tu čoskoro objaví lesný chodník,“ ubezpečoval ju Johannes.

„Začína sa tam ďalej.“

Johannes nadvihol obočie. „Už si tu bola?“

„Myslím, že tam ďalej som zazrela nejaký chodník.“

Odstavili bicykle na okraji cesty a pokračovali peši do lesa. Slnko dopadalo v rozpálených líniách na mäkký mach, pôdu križovali stromy v rôznych štádiách rozkladu. Johannes zastal a rozhliadal sa po okolí, potom nahor proti svetlu, ktoré sa prebýjalo cez vrcholky stromov.

„Je to ako vstúpiť do Sagrady Familie,“ poznamenal. „Už si tam bola? V Barcelone?“

„Videla som ju len zvonka,“ odpovedala Natália s pohľadom upínajúcim sa k zemi, na mihotavú pôdu.

Prechádzali po polozarastenom chodníku, až nakoniec prišli na čistinu k malému jazeru, chránenému pred vetrom vysokými zelenými stenami lesa. Natália si sadla na mäkký kopec zarastený machom a Johannes si ľahol vedľa nej opierajúc sa o lakte.

„Bože, to je nádhera,“ povedal, zavrel oči a klesol na chrbát. Potom chvíľu nič nevraveli. Natália sa najskôr cítila z toho ticha trochu zmätene, ale čoskoro sa uvoľnila. Sedela tam už toľkokrát. Často sa tu kúpali, keď sem chodili samy, ona a Júlia, iné deti z okolia určite tiež. Spomínala si, ako sa zvykli potápať a hrať celé hodiny, ako sa voda nad nimi zavrela, pohybovala sa okolo ich útlych tiel v ťažkých, žiarivých víroch.

Akýsi dravý vták krúžil s rozprestretými krídlami vysoko nad nimi, zatiaľ čo si Natália nenápadne obzerala Johanna. Jeho hlboké, okrúhle viečka. Polodlhý, rovný nos. Jeho nehybné pery, takmer nepatrný zášklb jednej z nich. Drsné strnisko, obnaženú pokožku, krajinu.

Vytušila pohyb na okraji zorného poľa a otočila hlavu.